

ΕΚΔΙΔΕΓΑΙ
ΚΑΤΑ ΝΕΜΟΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΩΤΟΠΡΟΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΣ ΖΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. χρ. 10

Τιμή Φέβρουαριος
5 λεπτά 5

ΕΛΛΑΣ ΖΡ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑΙ, Σάββατο 17 Απριλίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου Άριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 30

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Μελετάται για έκδοσις της έργου του Καμπύση, της Κρητικοῦ ιδίως έργου, τη διπλοῖον βιβλίον πρόσκεται σκοπού μέρους στην «Τέχνη», στη «Περιοδικόν μας» και στον «Διόνυσο».

Τὸ γῆλιν αέτε — ἀν πραγματεποιηθῇ, ὥπως κ' ἔλειπε ταῦ, οὐ ἔκδοσις του — θίστοτε λέιψῃ φιλολογίαν γεγονὶς πρώτης τάξεος, διότι οὐ δεῖη ποὺς ήτο ο Καμπύσης. πῶς ἐστέπτετο καὶ πῶς εἰργάζετο καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα γιατὶ παραγγούμενοι τοῦ οὗ γένοντος τοῦ τόπου ποτὲ δὲν ἐσεγγράψει στὴν δουλειὰ του, δέλλα κ' ἀπὸ τοὺς ἀλητοὺς ἐκδεκτοὺς του πνευματος, μεταξὶ τῶν ὅπιστοις τοῦτον παραγγούμενον μὲ τὴν εἰλεκτρίνην, μὲ τὴν δίναμην, μὲ τὴν εἰσινειδησίαν καὶ μὲ τὴν θαεῖαν συναίσθεσιν τοῦ έργου του καὶ τῆς ἀποστολῆς του.

Δὲν εἶνε καρδὸς νὰ γραφοῦν περισσότερα γιὰ τὸ γῆλιο αὐτό. *Οταν ἔκδοσῃ, γάλιστα. Σλημέρα μόνον τὸν εἰδοποιὸν τῆς σχεδίζομένης ἔκδοσεως του δηγούσιν, μεν, τὰ λόγια δὲ αὐτὸν ποὺ ἔγραψαν, χρησιμεύοντας μόνον ὁ δικαιολογία γιὰ τὰ τρία γράμματα του, τὰ δύοτα εἰργανδὲς μᾶς παραγγούμεναν ἀπὸ τὸν κατοχὸν τους καὶ τὰ ὄποια γαζῆν μὲ ὅλα, ἀνέκδοτα κ' αὐτὰ, τὰ δημοσιευθοῦν στὸ βιβλίον ποὺ ἀργά ή γρήγορα, ὅταν τὸ ἐπιτρέψῃ η περίστασις, οὐ ἔκδοσῃ.

* *

Τὰ γράμματα τοῦ Καμπύση ἀπειθῶν νται πρὸς γνωστὸν ποιητὴν, ἀδελφικὸν τοῦ δίδων.

Τὸ πρῶτο εἶναι γραμμένο στὰ 98, στὶς 14 τῆς Τυραννίης. Ο Καμπύσης ηταν ἄρρωτος «Από 17 γέρες κλεισμένος στὸ σπίτι μου, δὲ λίγο θαποθάσιο νὰ γῆσθαι καὶ οὐ σοῦ πετιέω στὸ ταχυδρομεῖο τὸ γράμμα ποὺ γέμεω». Ετοι μαρτίζει τὸ γγύμα του. Κι' ἀρδοῦ κάνει λόγιο γιὰ κάπιον φίλο του ποὺ τηλεῖ νὰ τὸν ἐπικεκρίνῃ, ἔξακολονθεῖ:

...Στὴν Τέχνη του ὡν καθένας εἶναι ἀφέντης καὶ γίγαντας, ὅντας εἶναι διλογόναχος. Τι τοὺς θέλει τὸ κόσκινο καὶ τὸ θόλυθρο; Σέρεις τὶ λειτὶ οὐ μπαθέστερος γου πήρας τοῦ Ιησοῦ, οἱ Stockmann — ὁ ὄχτρος τοῦ λαοῦ: L'homme le plus puissant du monde, c'est celui qui est le plus seul. Έγὼ δὲν ξέρω γιατὶ παραπάνω σῶν νὰ σοῦ παραπονήτηκα γιὰ τὴν μονάχιν γου. Καλοκίνια! Οι 17 ἀρτές γέρες, ἀν μοῦ πακοφύνεται εἶναι γιατὶ δεν εἶται 11;. Μαριών ἀπὸ τὰ παραχωρήτηνα (οἱ Καμπύσης ηταν τότε ἐπίλλιος στὸ Υπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν) καὶ τὶς συντήσεις τῶν γραφῶν των, είχα τὴν λαμπρότερην συντηφίων ποὺ ὑπάρχει. Όλοι τὸν "Ικέν και τὸν Χάδουπτην και τὸν Στριντμπεργ" και τὸν Ντ' Λανγούντζιο είχαν κοντά γου. Τι γάτα, τι γάτα!... Γιατὶ νὰ γίνη εἰργαστὸς πάντα, νὰ γίνη βγαντινός δὲ τὸ σπίτι μου; Καὶ κοντά σ' αὐτοὺς είχα καὶ τὴ δέντρην ἀποστασίαν τοῦ 'Εγώ γου. Εγράψα ἐνα δρῦμα ποιητικό: «Τὸ δαχτυλίδι τῆς γάννας». Οι πέντε σκηνὲς εἶναι μὲ στίχους. Η ὑπόθεση του, οὐ καλλιτεγα οὐ these του εἶναι ἀπὸ τὸν παραδόσιον τοῦ Λαοῦ, μέσα ἀπὸ τὰ παμαγιδια καὶ τὰ τραγούδια του. Σὲ μὰ σκηνὴν οἱ Νεράδιδες χαρεῖσσον στὴν ἀκροποταμία της "Αστρούν σας. Τὸ δρῦμα ἀφτὸ σύμμερος μᾶρεσι έμένα, δὲν ξέρω ἀν μὰ μίθρεσι κ' αὔριο. Οπωσδήποτε δὲν οὐ τὸ ίδουν οι γράφοντες

παρὰ ἀν τεπωθῆ ποτὲ καὶ οὐτε οὐ μὲ νοιάρη γιὰ τὴν καρδὸν γράψην τους. Ήδης νὰ μὲ νοιάρεις τάχα, εἴτε... δὲν ξέρω ἀδικο. "Έχω τέσσαρα δράματα καρωμένα, καλὺν οὐ κακό, καὶ τίτην οὐ θαύμηση σέγια σπίτι ἔνας καθηγητὸς τοῦ Πανεπιστημίου, οὐ Σ* ποὺ ἔλογοντας ἀνακατέβεται, ἀλλα μεστότηνα, μοῦ λέει:

«— Είσθε ο ποδηλατιστής;

«Κ' ἔνας ἄλλος τελευταῖα μέπερισε γιὰ τὸν Καμπύσην δίκην δίκην, έχουν δίκην. Ποὺ νὰ έσφρον πῶς δέσμω ἀπὸ τὸν ἔνδοξότερο Καμπύσην τὸν ποδηλατιστή καὶ τὸν ἔνδοξότερο Καμπύσην τὸν φιλοτόλεμο, ψάρχει καὶ ἔνας Καμπύσης ποὺ γράλει διάματα, εἴτε... Απέλεις καὶ ὄλλο; Ήδης καὶ μῆνες μὲ πιάνει ὁ Μ* δημοποιηθός, μια μέρα καὶ μοῦ λέει:

«— Ο κ. Γαβριηλίδης μοῦ είπε νὰ σᾶς πῶς ἀν ἔχετε τίποις μικρὰ μάτεια γιὰ τὴν Εθνερινή!..

«Ωστε ξέρω καὶ προστάπη τὸν κ. Γαβριηλίδην, θαρρεῖ, κύριε. "Αν πήθελα ἔκαγα τὴν δεβή μὲ καλαμπούγγια στὴν «Εθνερινή»!!! .. mais l'homme le plus puissant κτλ. κ'έγω. Ο κώδιος ποὺ περνάει γέρω μον δὲ, τι καὶ ἀν κάνει, κοπέλαι μον γίνεται. Δὲν έχαιρον οὖτε τοὺς γράφοντας.

«Ωστε ξέρω καὶ προστάπη τὸν κ. Γαβριηλίδην,

βλέπεις, κύριε. "Αν πήθελα ἔκαγα τὴν δεβή μὲ καλαμπούγγια στὴν «Εθνερινή»!!! .. mais l'homme le plus puissant κτλ. κ'έγω. Ο κώδιος ποὺ περνάει γέρω μον δὲ, τι καὶ ἀν κάνει, κοπέλαι μον γίνεται. Δὲν έχαιρον οὖτε τοὺς γράφοντας.

**

Τἄλλα διὸ γράμματα του, γραμμένα τὸ Μάρτιο τοῦ 97 — τὸ ἔνα στὶς 4 καὶ τὸ ὄλλο στὶς 18 — στέλλονται πρὸς τὸν φίλον του, δὲ ὅποιος τὴν ἐποχὴ ἔκεινη βγιούσκαντε στὴν «Πτεριδο». Δὲν είχε γίνη ἀκίνητον οὐ πορχώνωντας τῆς Αρβίσης, κ' ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὐ πορχώνωντας τῆς Καμπύσης, μέσα στὸν γενικὸ πανχούρισμό, ὅλα μαζῆ τὰ ἔβλεπε, διόπις καὶ πράγματα ἀποδείχτηκεν κατόπιν.

«Χτές τὰ πάργεμα ἔλαβα τὸ γράμμα σου. Πῶς διάβασα τῆς "Άρτας τὴν ζωήν.. Τι νὰ σου πῶ; Νιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ ζειγώ ἀπὸ κάτι σκέψες καὶ πόθους ποὺ μὲ περίσσωσαν τῷγε τελευταῖα. Η ζωὴ λοιπὸν ἀπὸ κάθε μεριά ἔννοει νὰ τοὺς παλιούκει τὸν ἄνθρωπο; Pardon, φίλε μου, κοντίνω νὰ σου μηδένω γιὰ πράγματα ποὺ μὲ διάστασιν η γενικὴ τοῦ ἄνθρωπο; Ραντόν, φίλε μου, κοντίνω νὰ σου μηδένω γιὰ πράγματα ποὺ μὲ διάστασιν η γενικὴ τοῦ άνθρωπο; Εγώ δὲν ξέρω τὸν πρόσωπον ἀπὸ τὴν ιδιοτήτα του. Αλλά ηδης τι νὰ πά; Νὰ καταδικάσω.. Νὰ καταδικάσω; Τι δικηλεῖ πλέον οὐ καταδικό τῶν ἐπείθουνων, ὅμα στα ποτελέομα σηγεῖ καὶ τελείωσες...»

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τοὺς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τοὺς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ

βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τούς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τούς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ

βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τούς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τούς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ

βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τούς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τούς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ

βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τούς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τούς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9½ τὸ

βράδυ πέφασσαν ἀπὸ τὴν Πλατεία καὶ τούς εἰδάμε. Δὲν φαντάζεσαι τις ἀνακατωμένες συγκινήσεις ποὺ μηχερεραν. Καὶ πρώτην ὁ ἔνθουσιασμός τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν ποὺ τούς ἔβγαναν, εἶταν ὁ μεγαλετέρος ὃς τούς δὲν οὐ μᾶς τὸ συγχωνοῦντες.

...Χτές τὸ βράδυ ἔμεινε τὸ 7 Σεπτεμβρίου της Πεζικοῦ μὲ τὸ 2 τάγμα της Εθνωνικής. Στὶς 9

